

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ 2018

ΜΑΘΗΜΑ

ΑΡΧΑΙΑ ΟΠ- Γ΄ ΓΕΛ

ΩΡΑ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ

14:00

φροντιστήρια
ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ

Ο ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

φροντιστήρια
ΠΟΥΚΑΜΙΣΟΣ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 11 / 06 / 2018

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: Αρχαία Ελληνικά ΟΠ Γ ΓΕΛ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A. «Δικό μας λοιπόν έργο, είπα εγώ, των ιδρυτών της πόλης(είναι) να αναγκάσουμε τα πιο ξεχωριστά πνεύματα να επιδοθούν στο μάθημα το οποίο προηγουμένως λέγαμε ότι είναι το σπουδαιότερο, να δουν δηλαδή το αγαθό και να ανεβούν εκείνη την ανηφορική οδό, και αφού ανεβούν και το δουν αρκετά, να μην επιτρέπουμε σ' αυτούς αυτό που τώρα (τους) επιτρέπεται».

Ποιο δηλαδή (τους επιτρέπεται);

Το να μένουν συνεχώς στον ίδιο τόπο, είπα εγώ, και να μην θέλουν πάλι να κατεβαίνουν κοντά σ' εκείνους τους δεσμώτες ούτε να μετέχουν μαζί μ' εκείνους στους κόπους και στις τιμές, είτε (αυτές είναι) ταπεινότερες είτε σπουδαιότερες.

Ύστερα, είπε, θα τους αδικήσουμε και θα τους κάνουμε να ζουν χειρότερα ενώ είναι δυνατό σ' αυτούς να ζουν καλύτερα;»

B1.

Ο Σωκράτης συνεχίζοντας τη φιλοσοφική του συζήτηση με τον Γλαύκωνα αναζητά τρόπους για την άσκηση της εξουσίας στην ιδανική πολιτεία. Καταλήγει ότι οι «οίκιστές», οι θεμελιωτές μιας ιδανικής πόλης, είναι αυτοί που θα πραγματώσουν το όραμά τους, που είναι η ίδρυση μιας ιδεώδους πολιτείας. Ο Σωκράτης λοιπόν και οι συνομιλητές του ως θεμελιωτές της ιδεώδους πολιτείας, δε μπορεί να είναι αδιάφοροι φιλόσοφοι που μένουν απλώς και αυτοί μακάριοι στην ενόραση του αγαθού. Έργο τους είναι να εξαναγκάσουν τους φιλοσόφους, αυτούς που έγιναν κοινωνοί της γνώσης, να βγουν από την απομόνωσή τους, να μη μένουν προσκολλημένοι στις υψιπετείς περιπλανήσεις τους («μη επιτρέπουν αυτοίς ὁ νῦν επιτρέπεται»).

Το «ἀγαθόν» κατέχει κυρίαρχη θέση στο όλο φιλοσοφικό οικοδόμημα του Πλάτωνα. Πάντως δε δίνει σε κανένα σημείο σαφή ορισμό του αγαθού. Γι' αυτό, ήδη από την αρχαιότητα, είχε δημιουργηθεί σύγχυση και απορία για το πώς αντιλαμβάνονταν ο ίδιος ο φιλόσοφος την έννοια αυτή. Άγαθόν πάντως είναι: α) το «εἶναι» και ὅ,τι το διατηρεῖ, β) η τάξη, ο κόσμος και η ενότητα που διαπερνά και

συνέχει την πολλαπλότητα, γ) ό,τι παρέχει την αλήθεια και την επιστήμη. Η έκφραση «αὐτὸ τὸ ἀγαθόν» φαίνεται να δηλώνει την ύψιστη αρχή και την πηγή του όντος και της γνώσης. Πάντως, η παροιμιακή φράση «Πλάτωνος ἀγαθόν» χρησιμοποιείται για να δηλώσει κάτι σκοτεινό και ασαφές.

Ο φιλόσοφος που θα επιλεγεί ύστερα από σκληρές δοκιμασίες από την τάξη των φυλάκων, ξεφεύγοντας από τους κινδύνους της αλλοτρίωσης, δεν αρκείται στην ορθή γνώμη, αλλά θέλει να δει την αλήθεια. Για να πετύχει την τελείωση αυτών των αρετών χρειάζεται πέρα από τα άλλα μαθήματα να φτάσει στο «μέγιστον μάθημα της ιδέας του αγαθού». Αυτό το μάθημα θα τον βοηθήσει να ισορροπήσει στο ορθό μέτρο τα ισχυρά χαρίσματά του, που υπόκεινται σε εκτροπή και ανισορροπία. Το αγαθό είναι που μπορεί να θεμελιώσει την κατανόηση και την ύπαρξη όλων των άλλων. Γιατί τίποτα δεν αξίζει, αν δεν είναι αγαθό. Είναι αυτό που επιδιώκει κάθε ψυχή και για χάρη του πράττει όσα πράττει. Ωστόσο, ο Πλάτων αισθάνεται ένα δέος μπροστά στην ιδέα του αγαθού και θεωρεί ότι υπερβαίνει τις δυνάμεις του η οποιαδήποτε προσπάθεια να το ορίσει. Η ιδέα του αγαθού είναι κάτι υπερβατικό και άρρητον, όπως θα δηλώσει στην «έβδομη επιστολή του». Μιλάει όμως γι' αυτό με μια εικόνα: αντί για το αγαθό ας κοιτάξουμε το βλαστάρι του, τον ήλιο. Στον αισθητό κόσμο τα ορατά πράγματα τα βλέπουμε με την όρασή μας. Για να τα δούμε όμως χρειαζόμαστε όχι μόνο το μάτι και το αντικείμενο που είναι ορατό, αλλά και κάτι τρίτο, το φως. Αν δεν υπάρχει όμως ο ήλιος, δεν θα υπήρχε το φως και μαζί μ' αυτό ούτε η όραση, ούτε το μάτι. Έτσι λοιπόν και στο νοητό κόσμο των ιδεών είναι η ιδέα του αγαθού που δίνει στην ψυχή τη νόηση και καθιστά τις ιδέες νοητές. Κι όπως ο ήλιος δίνει στην όραση το φως, έτσι και η ιδέα του αγαθού κάνει να λάμψει στη νόησή μας η αλήθεια. Επίσης, όπως ο ήλιος δεν είναι μόνο η αιτία της όρασης ώστε το μάτι να βλέπει και τα αισθητά να βλέπονται, αλλά είναι και η αιτία της γένεσης και της συντήρησης των αισθητών πραγμάτων, έτσι και η ιδέα του αγαθού είναι η αιτία της ύπαρξης των νοητών όντων, των ιδεών, γι' αυτό και βρίσκεται πέρα και πάνω απ' αυτές. Ο Πλάτωνας υποστηρίζει μια νοησιαρχική ηθική, δηλαδή η γνώση της αλήθειας δεν μπορεί παρά να οδηγεί κατά αναγκαιότητα σε ηθική πράξη, στην πραγμάτωση του αγαθού. Αποτελεί το αποκορύφωμα της παιδευτικής διαδικασίας που πρέπει να ακολουθήσει κάποιος για να αποκτήσει τα γνωστικά εφόδια, ώστε επαρκώς να αντιμετωπίσει με σωφροσύνη οποιαδήποτε κατάσταση της δημόσιας ή της ιδιωτικής του ζωής (δει ταύτην ιδεῖν τόν μέλλοντα ἐμφρόνως πράξειν ἢ ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ).

Για να χαρακτηρίσει ο Πλάτων το αγαθόν και την πορεία για την προσέγγισή του χρησιμοποιεί τις ακόλουθες λέξεις: ἀφικέσθαι, μάθημα, μέγιστον, ιδεῖν, ἀναβῆναι, ἀνάβασιν, ἀναβάντες, ἴδωσι. Οι λέξεις αυτές δηλώνουν ότι: α) είναι η μεγαλύτερη αξία (μέγιστον μάθημα), αφού αυτό πρέπει να κατακτήσουν όλοι οι άνθρωποι και κυρίως όσοι πρόκειται να αναλάβουν τη διοίκηση της πολιτείας. β) μπορεί ο άνθρωπος να το προσεγγίσει (ἀφικέσθαι, ιδεῖν, ἴδωσι), όχι βέβαια με τις αισθήσεις, αλλά με την καθαρή νόηση. γ) είναι δύσκολη η κατάκτησή του (ἀναβῆναι, ἀνάβασιν, ἀναβάντες) και απαιτεί κόπο, επίπονη προσπάθεια και αγώνα. Πρόκειται για μια ανοδική πορεία, που οδηγεί στην ολοένα υψηλότερη γνώση και διάπλαση ήθους. Πολύ συχνά στον Πλάτωνα λέξεις που σημαίνουν το άνω και την ανάβαση

χρησιμοποιούνται μεταφορικώς για την παιδεία και τα αγαθά που μπορεί να προσφέρει.

Σύμφωνα με τον Πλάτωνα, η ευθύνη των πνευματικών ανθρώπων για την πρόοδο της κοινωνίας είναι βαρύτερη. Σ' αυτούς έχει λάχει ο ιερός κλήρος. Αν είναι φορείς της γνώσης θα είναι ένοχοι εσχάτης προδοσίας αν δε χρησιμοποιήσουν το όπλο τους αυτό για τη διαφώτιση της κοινωνίας. Ο φωτισμένος άνθρωπος δε στοχάζεται μόνο για τον εαυτό του, αλλά νοιάζεται και για τους άλλους. Και κάτι περισσότερο: εργάζεται και δρα για τους άλλους. «Ό,τι δε δρα, δεν υπάρχει» έλεγε ο Λάμπνιτς. Κι αν μείνουν αμέτοχοι, δεν θα είναι απράγμονες αλλά αχρείοι, αναφέρει ο Θουκυδίδης. Αυτή η επαφή τους με την ίδια τη ζωή, η ανάληψη αξιωμάτων μέσα στην κοινωνία θα τους δοκιμάσει. Θα αποκτήσουν εμπειρίες και θα γευτούν την αληθινή ζωή μ' όλες τις χαρές και τις λύπες της. Ο φιλόσοφος δε μπορεί ή δε δικαιούται να μένει μέσα στα στενά πλαίσια της πνευματικής του αποστολής. Έξω και πέρα απ' αυτήν υπάρχει και η κοινωνική αποστολή. Δεν είναι μόνο ο παιδαγωγός, αλλά και ο φρουρός της κοινωνίας. Μόνον έτσι ολοκληρώνει το δρόμο της αρετής και αρτιώνει την ανθρώπινη υπόστασή του. Αυτό είναι το ήθος των φυλάκων Ένας αληθινός πνευματικός άνθρωπος, που έχει συνειδητοποιήσει το κοινωνικό του χρέος, δεν θα αρνηθεί την πρόσκληση που του απευθύνει η κοινωνία. Δεν έχει δικαίωμα να στερήσει την πολιτεία από τις πολύτιμες υπηρεσίες του. Αν συμβεί κάτι τέτοιο, τότε ανοίγει διάπλατα ο δρόμος για τους επιτήδειους και πονηρούς, που έχουν το πάθος της εξουσίας και όταν την κατακτήσουν – και θα την κατακτήσουν χρησιμοποιώντας πλείστα όσα ύπουλα μέσα – θα υπηρετήσουν αποκλειστικά και μόνο τις άνομες ορέξεις και τα ιδιοτελή συμφέροντά τους.

Σύμφωνα λοιπόν με το Σωκράτη οι φύλακες έχουν ένα χρέος στην ιδανική του πολιτεία. Αυτοί, αφού θα έχουν περάσει από τα στάδια εκπαίδευσης (δηλαδή: μουσική και γυμναστική παιδεία – μαθηματικές επιστήμες – σπουδή της διαλεκτικής), οφείλουν (μετά τα 50 τους χρόνια) να κατέβουν στο σπήλαιο, δηλαδή στην πρακτική πολιτική, και να μεταδώσουν τις γνώσεις τους και την αρετή τους σε ολόκληρη την πόλη. Αφού, λοιπόν, θα έχουν μοιράσει τη ζωή τους μεταξύ της φιλοσοφίας και της άσκησης της εξουσίας και θα έχουν εκπαιδέψει τους διαδόχους τους, θα είναι πια έτοιμοι να φύγουν από τη ζωή και να κατοικήσουν στα νησιά των μακαρίων.

B2.

Μετά την ενόραση του νοητού κόσμου και τη βίωση της υπέρτατης πνευματικής εμπειρίας (θέαση του «Αγαθού»), οι φιλόσοφοι θα κληθούν από τους ιδρυτές της ιδεατής πολιτείας να εγκαταλείψουν προσωρινά τις θεωρητικές ενασχολήσεις τους. Θα υποχρεωθούν, στην περίπτωση που δεν το επιθυμούν να επιστρέψουν στον υπόγειο και μισοσκοτεινό κόσμο των πρώην συνδεσμοτών τους («παρ' εκείνους τούς δεσμώτας»), δηλαδή να συμμετάσχουν ενεργά στην κοινωνική και πολιτική ζωή, για να την αναμορφώσουν με τη χρηστή και πεφωτισμένη διοίκησή τους.

Πάνω σε αυτή τη θέση του Σωκράτη, ο Γλαύκων διατυπώνει την ακόλουθη ένσταση: θεωρεί πως δεν είναι ηθικά ορθό να στερηθούν οι φιλόσοφοι την πνευματική και ψυχική απόλαυση που τους παρέχεται από τη βίωση μιας ανώτερης μορφής ζωής και να εξαναγκαστούν σε μία καταφανώς κατώτερη από εκείνη («χειρόν ζῆν, δυνατὸν αὐτοῖς ὄν ἄμεινον»). Μια τέτοια απαίτηση συνιστά για τον ίδιο άδικη και ηθικά

επιλήψιμη πράξη («ἀδίκησομεν αὐτούς»), που επιπροσθέτως αντιστρατεύεται τον τελικό σκοπό της συγκρότησης της ιδανικής πολιτείας, την κατάκτηση της ευδαιμονίας από το κάθε μέλος της. Κατά το Γλαύκωνα, η συγκεκριμένη απαίτηση του Σωκράτη αναιρεί τις αρχικές του εξαγγελίες για την οικοδόμηση μιας δίκαιης πολιτείας, που θα διασφαλίζει υψηλή ποιότητα ζωής σε όλους τους πολίτες.

Στην ένσταση του Γλαύκωνα για τον εξαναγκασμό των φιλοσόφων ο Σωκράτης απαντά ξεκινώντας με το ρήμα ἐπελάθου, θέλοντας να θυμίσει στο συνομιλητή του ότι είχαν έρθει σε συμφωνία προηγουμένως για το συγκεκριμένο θέμα. Χρησιμοποιώντας μάλιστα μία προσωποποίηση του νόμου του εξηγεί για ποιους λόγους η ένστασή του σχετικά με το χρέος των πεπαιδευμένων δεν είναι ορθή. Αναφέρει λοιπόν πως πρωταρχικό μέλημα και επιδίωξη της ιδεατής πολιτείας είναι η προαγωγή και ευημερία ολόκληρου του κοινωνικού συνόλου. Σκοπός δεν είναι να γίνεται αντικείμενο προνομιακής μεταχείρισης μόνο μια συγκεκριμένη ομάδα, γιατί έτσι θα θεμελιωνόταν ένα καθεστώς αδικίας που θα ακύρωνε την αρχική αποστολή της πόλης που είναι η συνολική ευδαιμονία. Με τη συνδρομή του νόμου η Πολιτεία επιτυγχάνει την αρμονική σύζευξη, τη γαλήνια συμβίωση των πολιτών («συναρμόττων τοὺς πολίτας πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκη»). Τα μέσα που μετέρχεται ο νόμος είναι τα κλασικά μέσα διαπαιδαγώγησης που ήδη από το σοφιστή Πρωταγόρα (ενότητα 7) έγιναν γνωστά: «πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκη». Η συναινετική, δηλαδή, μέθοδος του διαλόγου, της πειθούς, της συμβουλής αλλά ενίοτε και η καταναγκαστική μέθοδος της βίας και του εξαναγκασμού εξασφαλίζουν την υπακοή στο νόμο και συνακόλουθα την εύρυθμη λειτουργία της Πολιτείας. Ο άριστος νομοθέτης ξέρει να συνδυάζει αυτές τις δύο μεθόδους και να πείθει για την ανάγκη της ουσιαστικής συμβίωσης των πολιτών.

Κινούμενος στο ίδιο πλαίσιο επιδιώξεων ο νόμος επιβάλλεται να προσανατολίζεται στο κοινό όφελος, που συναποτελείται από το επιμέρους όφελος που προσφέρει κάθε ξεχωριστή ομάδα πολιτών βασιζόμενη στις ιδιαίτερες ικανότητες. Κάθε κοινωνικό λοιπόν σύνολο προσφέρει μια ξεχωριστή υπηρεσία που την απολαμβάνουν όλα τα μέλη της κοινωνίας αλλά και η κοινωνία έχοντας διαθέσιμα όλα τα αγαθά προσφέρει σε κάθε κοινωνική ομάδα όλα αυτά τα αγαθά που δεν τα παράγει η ίδια. Έτσι υπάρχει κλίμα συναίνεσης, συνεργασίας, αμοιβαίας προσφοράς και αλληλεγγύης και η αίσθηση αμοιβαίας ανάγκης ανάμεσα στους πολίτες δημιουργεί μια αρραγή κοινωνική συνοχή («ποιῶν μεταδιδόναι... ὠφελειν»). Έτσι και πάλι διασφαλίζεται η συλλογική ευδαιμονία. Εξάλλου, ο νόμος δεν επιτρέπει το ατομικό συμφέρον όταν αυτό δε συμβαδίζει με το συλλογικό και θεωρεί ότι κάθε πολίτης είναι ταγμένος στην κοινή ωφέλεια, οπότε σε αυτόν τον άξονα διοχετεύει την όποια δική του δεξιοτεχνία και ικανότητα («ἐμποιῶν... τῆς πόλεως»). Ο άριστος νομοθέτης κατά τον Πλάτωνα συνδυάζει την πειθώ με τη βία. Η πειθώς βασιίζεται στα λογικά επιχειρήματα και στο διάλογο, γι' αυτό και απευθύνεται κυρίως στους πεπαιδευμένους πολίτες. Όσοι όμως δεν πείθονται με το λόγο, εκεί επιβάλλεται η βία, που ορίζεται από τον νόμο και δεν επιβάλλεται, αυταρχικά, από προσωπική αυθαιρεσία. Η μέθοδος αυτή απευθύνεται, κυρίως, στον «ἄπειρον παιδείας ὄχλον», αλλά και στους πεπαιδευμένους, που δεν έχουν συννετιστεί με την πειθώ, και στους άρχοντες, που είναι υποχρεωμένοι να ζουν με λιτότητα και ευσυνειδησία, ώστε να εκλείψει η διαφθορά από τον δημόσιο βίο.

Στην «πολιτεία» ο καταναγκασμός είναι ανεπιθύμητος, αλλά αναπόφευκτος. Θα ήταν αυταπάτη να πιστεύουμε ότι μπορεί να υπάρξει οποιασδήποτε μορφής πολιτική εξουσία, χωρίς να στηρίζεται στην εμφανή ή μεθοδευμένη κρατική επιβολή. Στην πλατωνική μάλιστα αντίληψη η βία είναι κάτι κακό μόνο όταν ασκείται από ιδιώτη και όχι όταν ασκείται από τον φιλόσοφο – άρχοντα της πολιτείας. Πρέπει να επισημανθεί ότι ο νόμος για τους στοχαστές του 5ου αιώνα π.Χ. είχε απεκδυθεί εντελώς της θεϊκής υπόστασής του. Είναι ένα ανθρώπινο δημιούργημα, προϊόν συναπόφασης και συναποδοχής των μελών μιας κοινωνίας, που γίνεται σεβαστός και αποδεκτός για όσο χρονικό διάστημα κρίνουν εκείνοι.

Ο Σωκράτης λοιπόν συμπεραίνει ότι δε θα αδικούνται οι φιλόσοφοι, όταν εξαναγκάζονται να κυβερνούν, να αναλαμβάνουν την επίβλεψη και τη φρούρηση των πολιτών, καθώς θα αποσπώνται από τα προσωπικά τους ενδιαφέροντα και την ευδαιμονία τους, αφού στόχος είναι το συλλογικό συμφέρον. Έχουν καθήκον, εφόσον έχουν εκπαιδευτεί κατάλληλα γι' αυτό, να θυσιάσουν την προσωπική τους ευτυχία και να προσφέρουν ό,τι είναι δυνατό για το καλό της πόλης.

Ο νόμος, λοιπόν, λειτουργεί ως απρόσωπος και ψυχρός άρχοντας, δρα αντικειμενικά, χωρίς να παρεκκλίνει από τον ορθό τρόπο διακυβέρνησης. Ρόλος του είναι να ρυθμίσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις λειτουργίες του κράτους, ώστε να επιτευχθεί η αρμονική συμβίωση των πολιτών. Παρουσιάζεται, δηλαδή, ως ιδανικός ηγέτης της ιδανικής πολιτείας. γ) Κρίνοντας από τα μέσα που χρησιμοποιεί ο νόμος προκειμένου να επιβάλει την τάξη στους πολίτες συμπεραίνουμε πως δε συνάδει σ' ένα δημοκρατικό πολίτευμα αλλά μάλλον σε αυταρχικό και ολοκληρωτικό καθεστώς. Η προτεραιότητα της πόλης έναντι του ατόμου, συνιστά μια ολοκληρωτική αρχή, επειδή ενδέχεται το κράτος να είναι ισχυρό, αλλά οι πολίτες του δυστυχείς. Πρέπει, βέβαια, να επισημάνουμε, για να διαφυλάξουμε το κύρος του φιλοσόφου, ότι οι προθέσεις του νόμου είναι αγαθές, αφού απώτερος στόχος του είναι η χρήση κάθε μέσου για την εξυπηρέτηση του κοινού συμφέροντος.

B3.

1. Κέφαλο
2. τον χορό
3. εκδιώχθηκε κακήν κακώς από το νησί
4. επωμίζονται στρατιωτικά και διοικητικά καθήκοντα
5. Τυραννίδα

B4α.

ἀφικέσθαι – ανικανοποίητος

εἶπον – ρήμα

ιδεῖν – ιδέα

μεταδιδόναι - παράδοση

B4β.

Οι άνθρωποι σήμερα επιδιώκουν την απόκτηση όλο και περισσότερων υλικών αγαθών.

Παρουσιάστηκε καταβεβλημένος από τους αφόρητους πόνους που του προκαλούσε η ασθένειά του.

Η αχαλίνωτη αναζήτηση του κέρδους έχει μετατρέψει τον άνθρωπο στο φαυλότερο από όλα τα όντα.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ1.

Η ρητορική είναι ανάλογη με τη διαλεκτική· γιατί και οι δύο ασχολούνται (σχετίζονται) με τέτοιου είδους θέματα που κατά κάποιο τρόπο αποτελούν μέρος των γνώσεων όλων γενικά των ανθρώπων και δεν είναι αντικείμενο καμιάς διακριτής επιστήμης. Γι' αυτό και όλοι κατά κάποιο τρόπο μετέχουν και στις δύο· όλοι πράγματι μέχρι κάποιου σημείου επιχειρούν και να κρίνουν και να υποστηρίζουν ένα επιχείρημα και να απολογούνται και να κατηγορούν. Απ' τους πολλούς επομένως άλλοι κάνουν αυτά χωρίς σχέδιο ενώ άλλοι από συνήθεια ως αποτέλεσμα άσκησης. Επειδή λοιπόν υπάρχουν και τα δύο ενδεχόμενα, είναι φανερό ότι μπορούν όλοι να κάνουν αυτά και με μια (ορισμένη) μέθοδο· είναι δυνατόν πράγματι να εξετάσουμε ποιο είναι το αίτιο που οδηγεί στην επίτευξη του στόχου άλλους από συνήθεια και άλλους από τύχη, και όλοι πλέον θα μπορούσαν να συμφωνήσουν ότι μια τέτοιου είδους εξέταση είναι έργο μίας τέχνης.

Γ2α.

ἀφωρίσθη

ὑπόσχεσ

πλείσταις

δρώντων

Γ2β. Τὰ δὲ τοιαῦτα ἤδη πᾶς ἂν ὁμολογήσαι /ὁμολογήσειε τεχνῶν ἔργα εἶναι.

Γ3α. τῆ διαλεκτικῆ: ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός, δοτική αντικειμενική στο ἀντίστροφος

ἐξετάζειν: τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο ρήμα ἐγχειροῦσιν (ταυτοπροσωπία)

θεωρεῖν: τελικό απαρέμφατο, υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα ἐνδέχεται (ετεροπροσωπία)

ἔργον: κατηγορούμενο στο τὸ τοιοῦτον μέσω του συνδετικού εἶναι

Γ3β. Δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση κρίσεως καταφατική. Εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο ἐπεὶ.

Εκφέρεται με οριστική ἐγκλίση και δηλώνει το πραγματικό

Γ3γ.

τῶν πολλῶν: ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός, γενική διαιρετική στο οἱ μὲν

εἰκῆ: δοτικοφανές επίρρημα ως επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ρήμα δρῶσιν

ταῦτα: σύστοιχο αντικείμενο στο ρήμα δρῶσιν

διὰ συνήθειαν: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο εννοούμενο ρήμα δρῶσιν

Αναφορικά με τα θέματα των Αρχαίων Ελληνικών θα μπορούσαν να γίνουν οι εξής επισημάνσεις:

α) Στο διδαγμένο κείμενο δόθηκε απόσπασμα από την Πολιτεία του Πλάτωνα. Τα ζητούμενα υπήρξαν αρκετά κατανοητά και αντιμετωπίσιμα ακόμη και από τους μέτριους μαθητές. Καινοτομία αποτελεί το θέμα Β3 (εισαγωγή) το οποίο ήταν αντιστοίχιση.

β) Στο αδίδακτο κείμενο από την άλλη μεριά δόθηκε χωρίο από τη ρητορική του Αριστοτέλη, γεγονός που δημιουργεί κάποιες εύλογες δυσκολίες αναφορικά με την απόδοση του περιεχομένου του στη νέα ελληνική, αλλά τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα κινήθηκαν στη λογική των προηγούμενων ετών χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΠΟΥΚΑΜΙΣΣ

